

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä esityispalveluista

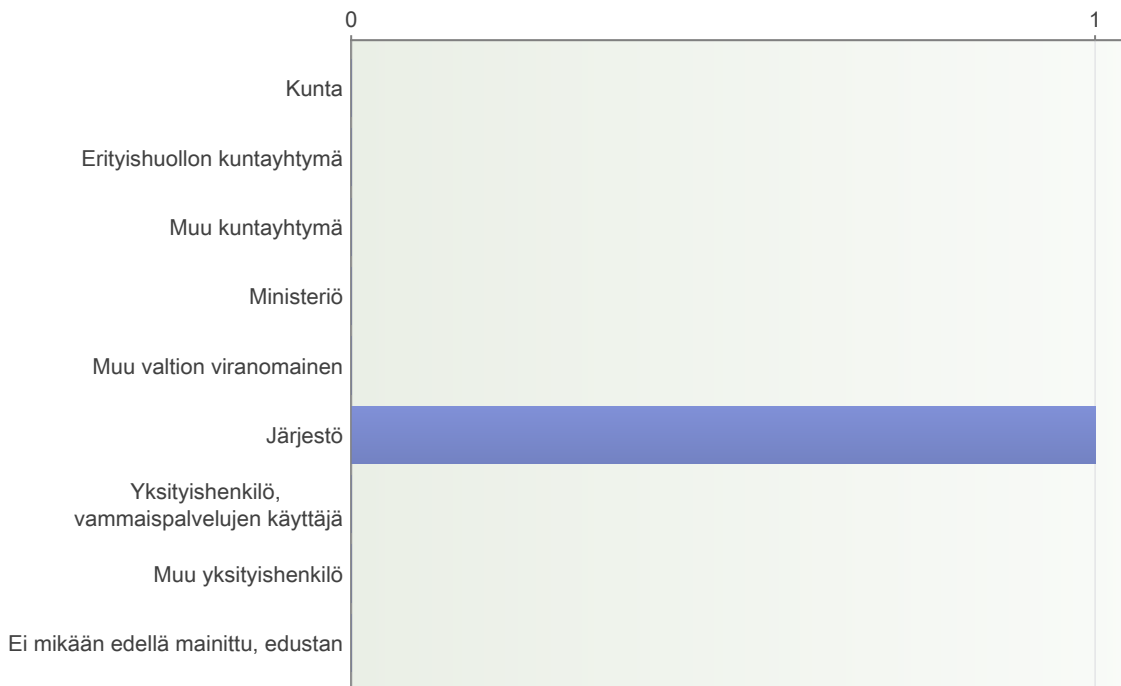
1. 1. Vastaajan taustatiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti	Organisaatio, jota vastaus edustaa	Mahdollinen tarkennus
Eva	Siitonen	eva.siitonen@tehy.fi	Tehy ry	

2. 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 3. 1 §:ssä säädetään lain läpileikkaavista periaatteista. Kattaako säännös vammaispalveluille asetetut tavoitteet?

Vastaajien määrä: 1

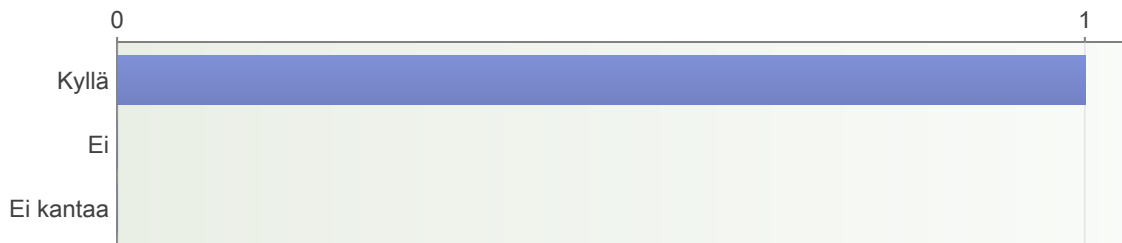

4. 4. Muita huomioita 1 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

5. 5. Onko 2 §:n perusteella selvää, missä tilanteissa sovelletaan erityislakia?

Vastaajien määrä: 1

6. 6. 2 §:n 3 momentissa säädetään soveltamisalan rajauksesta.

Onko rajaus selkeä?

Vastaajien määrä: 1

7. Onko rajaus tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

8. 7. Muita huomioita 2 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan lakia ei sovelleta sellaiseen ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun iäkkääseen henkilöön, jonka avun tai tuen tarve johtuu pääasiassa korkean iän myötä alkaneista, lisääntyneistä tai pahentuneista sairauksista tai vammoista taikka korkeaan ikään liittyvästä rappeutumisesta. Tehyn näkemyksen mukaan ehdotettu soveltamisalan rajaus ja tavoiteltu rajanvedon selkiyttäminen vanhuspalvelulain ja vammaisten henkilöiden erityispalveluja koskevan lain soveltamisessa ei ole yksiselitteinen. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaankin, että päätös siitä, mitä lakia sovelletaan, on aina tehtävä yksilöllisen harkinnan pohjalta.

Esitetyssä sote- lakikokonaisuudessa maakunnan järjestämisvastuusta säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Palvelujen tuottamisesta säädetään järjestämislain lisäksi laissa sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta sekä laissa asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Näiden sote-lakien mukaisesti suoran valinnan palvelujen tuottajat vastaisivat sosiaalihuoltolain mukaisista asiakkaan lyhytaikaisesta ja tilapäisestä sosiaalipalveluista sekä vanhuspalvelulain mukaisesta neuvonnasta ja ohjauksesta. Maakunnan liikelaitos puolestaan vastaisi pitkäaikaisista, yli kolmen kuukauden kestävästä sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain mukaisista palveluista. Tehyn näkemyksen mukaan käytännössä sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla voi olla vaikea arvioida, milloin asiakkaan palvelutarve on lyhytaikaista ja tilapäistä tai milloin tarve on pitkäaikainen. Tehy kantaa huolta nyt lausunnolla oleviin lakiluonnoksiin liittyen siitä, miten nyt lausunnolla olevien lakiluonnosten kanssa rinnakkain voimaan tulevien sote-lakien yhteydessä varmistetaan, että ikääntyneitä kohdellaan yhdenvertaisesti. Lakiluonnosten säädöspohja ei saa johtaa epätarkoituksenmukaiseen palvelurakenteeseen, palvelujen erottelemiseen eikä päällekkäiseen toimintaan. Tehyn mukaan lakiesityksessä on tarkennettava sitä, miten ikääntyneen monialainen palvelutarpeen arviointi ja tarpeen mukaiset palvelut turvataan uudistuksessa.

9. 8. Arvioikaa momenttien tarpeellisuutta lain soveltamisen kannalta.

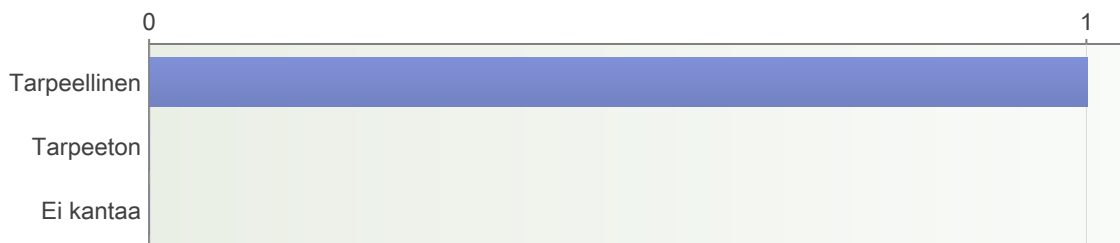
Palvelutarpeen arviointi sekä palvelujen suunnittelu, toteuttaminen ja toteutumisen seuranta on tehtävä yhteistyössä vammaisen henkilön ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä asiakaslaki) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vammaisen henkilön ja hänen laillisen edustajansa taikka omaisen tai muun läheisen kanssa.

Vastaajien määrä: 1

10. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

11. Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoa ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa.

Vastaajien määrä: 1

12. Lapsen ja nuoren mielipiteen selvittämisestä säädetään sosiaalihuoltolain 32 §:ssä. Lapselle ja nuorelle on järjestettävä riittävä apu ja tuki tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen.

Vastaajien määrä: 1

13. 9. Muita huomioita 4 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

14. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä.

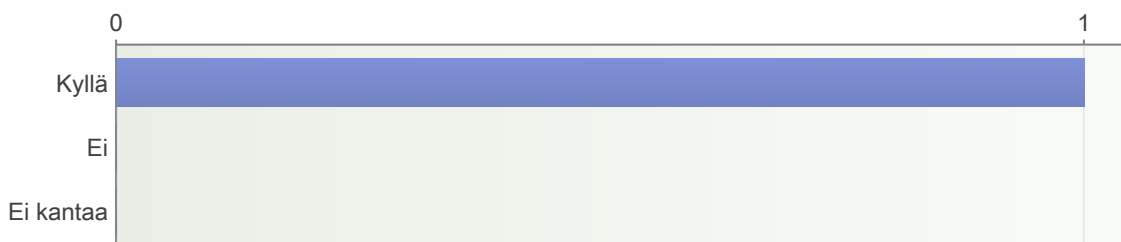
Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

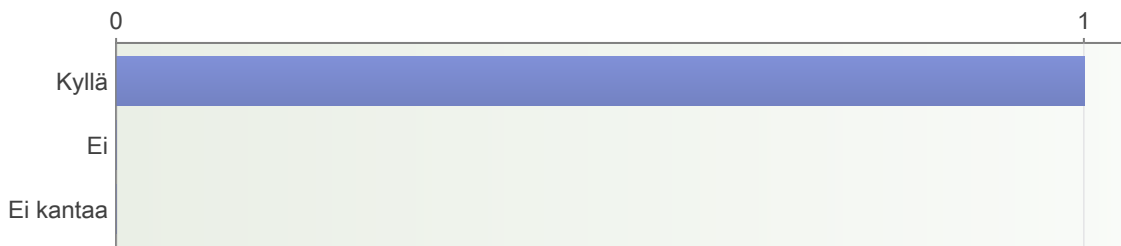
15. Vammaisen henkilön palvelutarpeen arvioinnista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

16. Asiakassuunnitelman tekemisestä ja omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 39 ja 42 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

17. Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman yhteydessä tehtävässä monialaisessa yhteistyössä ja palvelujen yhteensovittamisessa noudatetaan, mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Vastaajien määrä: 1

18. 11. Muita huomioita 5 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

19. 12. Arvioikaa seuraavia päätöksentekoon ja palvelujen toteuttamiseen liittyviä väittämiä.

Vastaajien määrä: 1

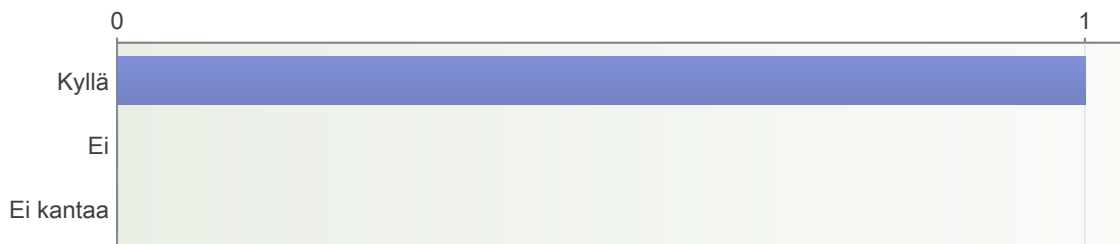
	Kyllä	Ei	Ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Päätöksentekoon liittyvä sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Päätösten toimeenpanon sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Palvelujen laadun määrittämisen ja arvioinnin sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Lasten ja nuorten huomioon ottamisen sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Yhteensä	4	0	0	4	1

20. 13. Muita huomioita 6 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

21. 14. Täydentääkö säännös asianmukaisesti ehdotetussa laissa säädettyjä muita erityispalveluja?

Vastaajien määrä: 1

22. 15. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista valmennusta ja tukea koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai muun lain säännöksiä? (Esim. sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta koskevaa säännöstä)?

Vastaajien määrä: 1

23. 16. Muita huomioita 8 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

24. 17. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

25. 18. Huomioita 9 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

26. 19. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

27. 20. Huomioita 10 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Pykälässä ei määritellä henkilökohtaisen avustajan pätevyyttä tai koulutusta, vaan todetaan, että henkilökohtaisen avustajan on saatava riittävä perehdytys työhönsä. Poikkeuksen muodostavat hengityslaitetta käyttävän vammaisen henkilön avustaja- ja hoitoringin ammattirakenne. Ammattirakennetta muutettaisiin noin puolella asiakkaista terveydenhuoltopainotteisesta mallista osin henkilökohtaisella avulla toteutettavaksi. Esityksen mukaan avustaja- ja hoitoringin kokoonpanoon kuuluisi yhden sairaanhoitajan lisäksi neljä henkilökohtaista avustajaa, joilta ei edellytettäisi terveydenhuollon koulutusta.

Tehyn näkemys on, että koulutustasoa ei tule madaltaa. Laadukkaan hoidon ja potilasturvallisuuden takaa ammattitaitoinen koulutettu henkilökunta.

Alueellisen tasa-arvon näkökulmasta on kannatettavaa, että maakunnalla tulee olla käytössä vähintään kaksi erilaista henkilökohtaisen avun toteuttamismallia.

28. 21. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

29. 22. Huomioita 11 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

30. 23. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

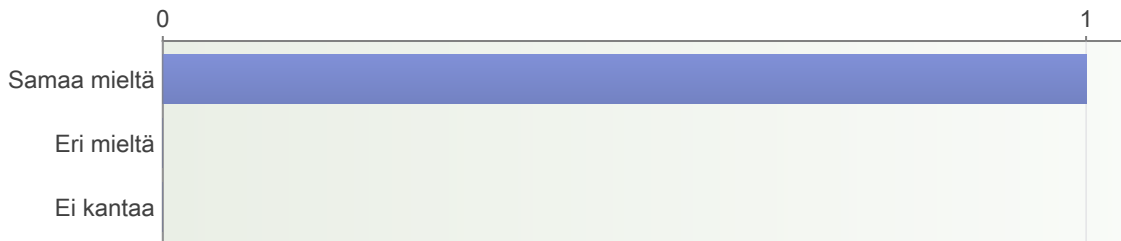

31. 24. Huomioita 12 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

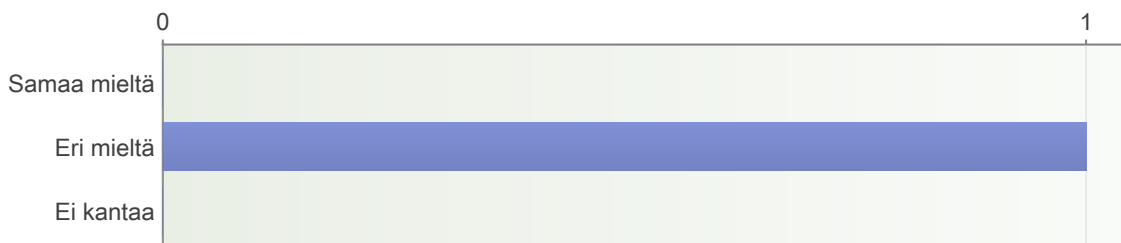
32. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä ehdotetun lain mukaisena palveluna.

Vastaajien määrä: 1

33. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä lastensuojelulain mukaisena avohuollon sijoituksena ilman huostaanottoa.

Vastaajien määrä: 1

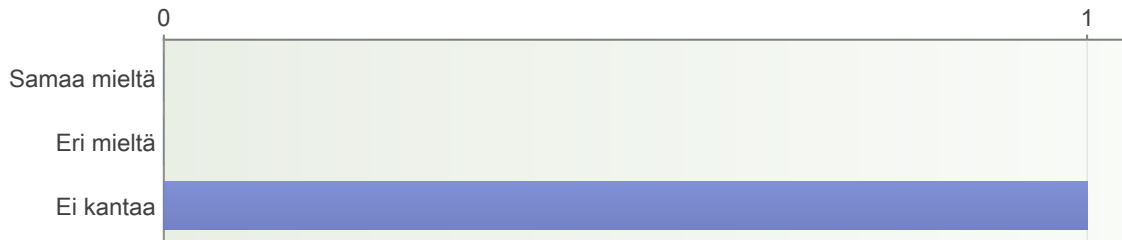
34. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä sekä ehdotetussa laissa että lastensuojelulaissa siten, että ehdotettu laki on ensisijainen.

Vastaajien määrä: 1

35. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi tehtävä ilman huostaanottoa avohuollon sijoituksena myös pidemmäksi aikaa.

Vastaajien määrä: 1

36. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi aina tehtävä lastensuojelulain periaatteiden ja säännösten mukaisesti.

Vastaajien määrä: 1

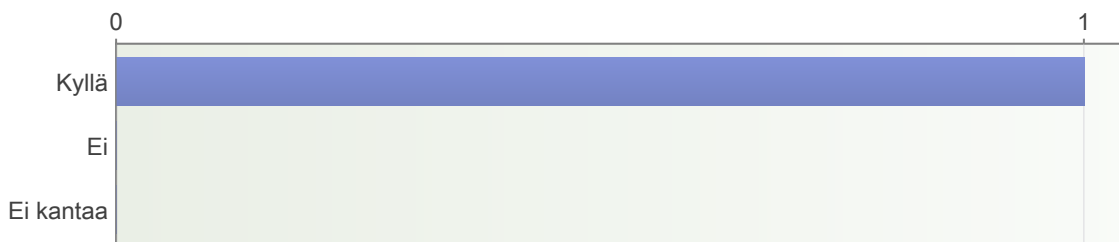
37. 26. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin liittyen tilanteisiin, joissa lapsi asuu erossa vanhemmistaan tai huoltajistaan?

Vastaajien määrä: 1

- Lapsen etu, hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys ovat aina ensisijaisia päätöksiä tehdessä. Monialainen yhteistyö tulee muodostua vakiintuneeksi työskentelytavaksi. Henkilöstön riittävään koulutukseen ja ammattitaitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.

38. 27. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

39. 28. Huomioita 14 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Pykälään kirjattu "korvaus kohtuullisista kustannuksista" jättää paljon tulkinnan varaa ja vaatii päätöksentekijältä syvällistä lain ja sen perusteluiden osaamista. Tasapuolisen kohtelun tärkeys korostuu tässä pykälässä. Lain tulkinta voi vaihdella maakunnan talustilanteesta riippuen.

Asunnon muutostöiden ja itsenäisen suoriutumisen kotona mahdollistavien välineiden ja muiden teknisten ratkaisujen hankinnoissa tulisi olla velvoite tehdä suunnitelmat yhdessä asiakkaasta vastaavien terveydenhuollon, erityisesti lääkinnällisen kuntoutuksen asiantuntijoiden kanssa. On tärkeää, että asunnon ja sen välittömän läheisyyden muutostöissä huomioidaan tulevat lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden tarpeet, kuten mahdollisuus liikkua sähköpyörätuolilla ja säilyttää sähköpyörätuolia turvallisesti. Yhteistyöllä pystytään myös välttämään osaoptimointi ja päällekkäiset hankinnat. Ei ole tarkoituksenmukaista hankkia ja korvata kattoon kiinnitettävää henkilönostinta tai muita kiinteästi asennettavia välineitä ja ratkaisuja, jos asiakas pärjää edullisemmalla pyörillä liikkuvalla välineellä tai käytännöllisimmillä mobiileilla ratkaisulla.

40. 29. Onko lyhytaikainen huolenpito tarpeellinen palvelu?

Vastaajien määrä: 1

41. 30. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) säännöksiä (esim. SHL:n 19 §:n mukaista kotipalvelua koskevaa säännöstä) tai omaishoidon tuesta annettua lakia?

Vastaajien määrä: 1

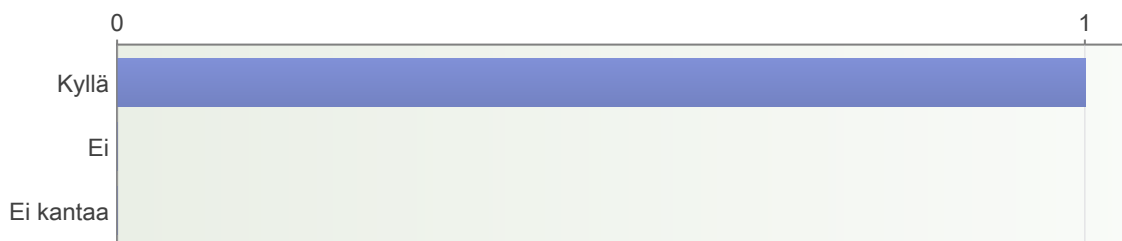

42. 31. Huomioita 15 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

43. 32. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

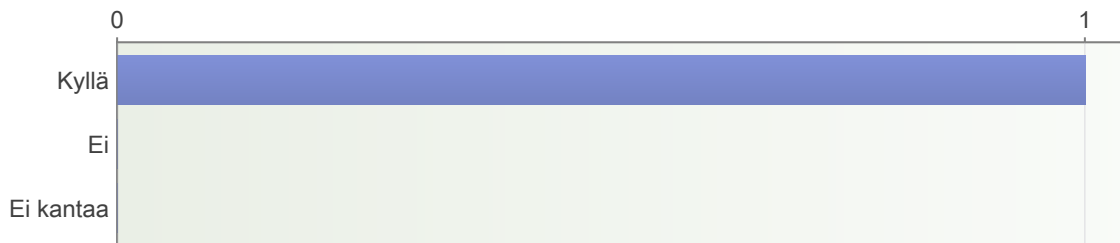

44. 33. Huomioita 16 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

45. 34. Turvaako säännös vammaisen henkilön liikkumisen?

Vastaajien määrä: 1

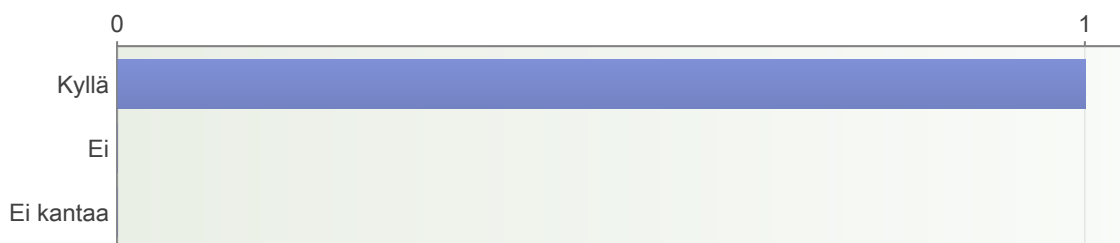

46. 35. Muita huomioita 17 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

47. 36. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

48. 37. Huomioita 18 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Kuljetuspalveluja vapaa-ajan toimintaan, sosiaaliseen osallistumiseen ja muuhun tavanomaiseen elämään kuuluvaan toimintaan myönnetään vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa asuinkunnan tai lähikunnan alueella. Palvelun tarve on yksilöllinen ja voi vaihdella paljonkin eri kuukausien välillä. Matkojen käytön tulisi olla joustavaa ja myönnetyt matkat tulisi voida käyttää tarpeen mukaan ilman että matkat ovat sidottuja kalenterikuukausiin.

49. 38. Huomioita 19 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytyksenä määrärahan myöntämiselle on, että tuen avulla voidaan edistää lain tarkoituksen toteutumista sekä poistaa toimintarajoitteista johtuvia esteitä ja haittoja päivittäisissä toiminnoissa, liikkumisessa, viestinnässä sekä vapaa-ajan toiminnoissa. Maakunnan velvollisuutta järjestää palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina, kuin maakunnassa esiintyvä sekä asiakkaan yksilöllinen tarve edellyttävät ja ottaa palvelujen tarve huomioon määrärahoja varatessa tulee korostaa. Määrärahasidonnaisuus, palvelujen tarpeen arviointi ja muuttuminen voivat johtaa eriarvoisuuteen maakuntien välillä mutta myös maakunnan sisällä.

50. 39. Huomioita 3 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

51. 40. Huomioita 4 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

52. 41. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin lakiesitykseen liittyen?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoiteltu kustannussäästö kohdistuu yhteiskunnan heikko-osaisimpiin: vammaisiin ja vanhuksiin. Hallinto-, suunnittelu-, arviointi- ja johtamistehtävissä tehtävä säästö lakeja yhdistämällä on kannatettavaa. Suurimmat säästöt haetaan kuitenkin liikkumisen tuesta ja palveluista ja erityisesti korkeassa iässä olevien liikkumisen tuesta ja palveluista. Liikkumisen ja tuki palvelut liittyvät olennaisena osana lain tarkoitukseen: yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen, osallistumiseen, esteiden ehkäisemiseen ja poistamiseen samoin kuin vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden toteutumiseen. Uusi lainsäädäntö ei voi heikentää vammaisten asemaan suhteessa lain tarkoitukseen.